

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 237¹⁵ § 2 ustawy dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.).

Zgodnie z ww. przepisem ministrowie właściwi dla określonych gałęzi pracy lub rodzajów prac w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej oraz Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określą w drodze rozporządzenia, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące tych gałęzi pracy lub rodzajów prac.

Stosownie do § 52 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w komunikacji miejskiej oraz autobusowej komunikacji międzymiastowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 125 oraz z 2025 r. poz. 510), pracodawca będący operatorem lub przewoźnikiem publicznego transportu zbiorowego w terminie do dnia 30 kwietnia 2026 r. powinien dostosować znajdujące się na krańcach linii komunikacyjnych pomieszczenia do spożywania posiłków oraz pomieszczenia sanitarne do wymagań określonych w § 46 tego rozporządzenia.

Z informacji, które wpływają do resortu infrastruktury wynika, że pomimo podjęcia działań mających na celu dostosowanie punktów socjalno-sanitarnych przeznaczonych dla kierujących pojazdami na liniach komunikacyjnych, nie we wszystkich miejscach infrastruktura ta zostanie dostosowana do wymagań określonych w przepisach rozporządzenia, w wymaganym terminie do dnia 30 kwietnia 2026 r. Może to spowodować konieczność wprowadzenia korekt trasowania linii lub wprowadzenie innych zmian w organizacji pracy kierowców. Taka sytuacja niewątpliwie może negatywnie wpłynąć na organizację publicznego transportu zbiorowego w Polsce, a nawet ograniczyć dostępność wskazanego transportu dla mieszkańców. W związku z tym, poprzez projektowane rozporządzenie, ten termin zostanie wydłużony do dnia 31 grudnia 2026 r. (§ 1 pkt 2 projektu rozporządzenia).

Problemy z dostosowaniem infrastruktury socjalnej do obowiązujących regulacji prawnych wynikają często z barier technicznych oraz formalnych. W wielu lokalizacjach nie jest możliwe podłączenie pomieszczeń socjalnych i sanitariatów do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Ponadto należy podkreślić, że często teren do budowy budynków socjalnych nie jest własnością pracodawców będących operatorami lub przewoźnikami publicznego transportu zbiorowego, co stanowi istotny problem z posadowieniem takich obiektów.

Warto również wskazać, że obecnie na rynku dostępne są gotowe rozwiązania (np. tymczasowe obiekty budowlane), które nie wymagają uzyskania pozwolenia na budowę, a mogą zapewnić należyty dostęp do pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków przez pracowników wraz z dostępem do toalet. Zastosowanie tego typu obiektów może stanowić alternatywę dla budynków trwale związanych z gruntem także w przypadkach, gdy ww. podmioty nie są właścicielami terenów na których takie obiekty byłyby usytuowane. Szacuje się, że tego typu infrastruktura powinna zlikwidować lukę w dostępie do zaplecza sanitarno-socjalnego w około 90-95 % przypadków. Dodatkowo ze względu na możliwość przetransportowania ich w inne lokalizacje, stanowią one optymalne rozwiązanie w przypadkach, gdy nastąpi konieczność zmiany przebiegu linii komunikacyjnej. Procedura zamówienia i posadowienia obiektu tymczasowego powinna trwać około trzech miesięcy. Stąd też wydłużenie do 31 grudnia 2026 r. terminu realizacji obowiązku dostosowania infrastruktury do wymagań socjalno-sanitarnych powinno być wystarczające.

Warto wskazać, że rozporządzenie nie zmienia zakresu obowiązków spoczywających na pracodawcach, natomiast wpływa na warunki ich realizacji, w szczególności poprzez umożliwienie zastosowania rozwiązań mniej kosztownych niż posadowienie budynku trwale związanego z gruntem. Bardziej elastyczne podejście do wymogów związanych z infrastrukturą techniczną zaplecza socjalnego na krańcach linii komunikacyjnych pozwoli na zapewnienie kierowcom właściwych warunków podczas wykonywania pracy.

Rozporządzenie przewiduje wprowadzenie możliwości stosowania obiektów niebędących budynkami, tj. tymczasowych obiektów budowlanych (§ 1 pkt 1 projektu rozporządzenia). W myśl wskazanych przepisów w przypadku braku możliwości przyłączenia do sieci wodociągowej oraz do sieci energetycznej toalety podstawowej będzie możliwość zastosowania innych rozwiązań zapewniających dostęp do wody zdatnej do celów higienicznosanitarnych (np. poprzez zbiorniki na wodę) oraz do innych źródeł energii elektrycznej (m.in. poprzez agregaty prądotwórcze lub fotowoltaikę z magazynem energii). Istotne jest aby dostęp do wody zdatnej do celów higienicznosanitarnych dla kierowców umożliwiał skorzystanie zarówno z zimnej jak i ciepłej wody oraz pozwalał na realizację podstawowych potrzeb.

Jednocześnie w § 46 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w komunikacji miejskiej oraz autobusowej komunikacji międzymiastowej zmieniono brzmienie ust. 5, w celu zapewnienia dostępu do nieskanalizowanych ustępów dla kierujących pojazdami na liniach komunikacyjnych w przypadkach, gdy ze względów technicznych nie jest możliwe zapewnienie ich w inny sposób. Zmiana brzmienia ust. 6 ma na celu, aby na krańcach linii komunikacyjnych, na których są zlokalizowane obiekty posiadające pomieszczenie socjalne, toalety mogły być wyposażone w wodę zdatną do celów higienicznosanitarnych. Zmiana ta ma na celu wprowadzenie alternatywy wobec konieczności przyłączenia pomieszczenia socjalnego do sieci wodociągowej, co pozwoli pracodawcom na łatwiejsze spełnienie wymogów w zakresie zapewnienia kierowcom warunków do wykonywania pracy (§1 lit. b projektu rozporządzenia). Poprzez pojęcie „wody zdatnej do celów higienicznosanitarnych” należy rozumieć poprzez możliwość skorzystania przez kierowców zarówno z zimnej jak i ciepłej wody.

Takie rozwiązanie w połączeniu z wydłużeniem terminu na dostosowanie znajdujących się na krańcach linii komunikacyjnych pomieszczeń do spożywania posiłków oraz pomieszczeń sanitarnych do wymagań określonych w § 46 rozporządzenia powinno przyczynić się do poprawy warunków socjalnych dla kierowców publicznego transportu zbiorowego, jak i ułatwić pracodawcom spełnienie tego wymogu. Jednocześnie nowe rozwiązania pozwolą na zmniejszenie kosztów realizacji tego obowiązku.

Zmiana przepisów w zakresie dopuszczenia możliwości stosowania tymczasowych obiektów (przenośnych kontenerów sanitarnych) zapewniających dostęp do pomieszczeń do spożywania posiłków i toalet w miejscach gdzie infrastruktura sanitarna jest ograniczona lub niedostępna oraz wydłużenie terminu powinno pozwolić na dostosowanie pomieszczeń socjalno-sanitarnych do wymagań określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w komunikacji miejskiej oraz autobusowej komunikacji międzymiastowej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. nr 169, poz. 1650, z późn. zm.). Należy jednocześnie podkreślić, że pomieszczenia takie nie są docelowymi pomieszczeniami pracy.

Ze względu na charakter projektowanych zmian nie ma konieczności zamieszczenia w projekcie rozporządzenia przepisów przejściowych.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia z uwagi na konieczność zapewnienia pracodawcom dodatkowego czasu na wdrożenie rozwiązań przewidzianych w projekcie rozporządzenia. Takiego terminu wejścia w życie projektowanego rozporządzenia wymaga ważny interes państwa i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt niniejszego rozporządzenia nie wymaga zaopiniowania, dokonania konsultacji oraz uzgodnienia z właściwymi instytucjami i organami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym stosownie do § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulaminu pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677 oraz z 2026 r. poz. 160) projekt rozporządzenia został udostępniony na stronach urzędowego informatora teleinformatycznego – Biuletynu Informacji Publicznej.

Stosownie do § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny z chwilą skierowania do uzgodnień i konsultacji publicznych.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.